

ACHTERGROND

‘Laagopgeleiden terecht bezorgd over hun baan’

Een op de drie noorderlingen vreest voor zijn baan, zo blijkt uit de enquête onder het RegioNoordPanel en RNP zakelijk. Terecht, meent hoogleraar Jouke van Dijk.

JOHN GEIJP

Jouke van Dijk, hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse aan de Rijksuniversiteit Groningen, kan zich goed voorstellen dat mensen die laag in de organisatie werken, vrezen voor hun baan. „Voorbanen op mbo-niveau 2 en 3 verdwijnen door robotisering en automatisering”, zegt hij. „Dat was eerst vooral in de industrie zo, maar nu verdwijnen ook in de dienstverlening daardoor banen in hoog tempo. Daar doen appjes steeds vaker het werk.”

De werkloosheid onder laagopgeleiden is daardoor voor een deel structureel, aldus Van Dijk. „De vraag is of er ooit iets voor terugkomt en zo ja, hoe. Ik ben niet zo heel pessimistisch dat er helemaal geen werk meer komt voor laagopgeleiden, maar het wordt wel anders. Er wordt wel gezegd dat de maakindustrie terugkomt. Als dat al zo is, zal die nooit meer zo veel werk opleveren als vroeger. Er is zo veel geautomatiseerd.”

„In Oost-Groningen en de regio langs de waddenkust is het moeilijk nieuwe economische activiteiten van de grond te krijgen. Uit de enquête blijkt ook dat mensen dat aanvoelen. Een deel is pessimistischer over de regio waarin ze wonen dan over het Noorden als geheel. Die zitten vooral in het gebied dat het zwaar voor de kiezen krijgt: Winschoten, Stadskanaal en Delfzijl.”

De gedachte van veel geënquêteerden dat het Noorden als geheel achterloopt bij het landelijk gemiddelde is naar de mening van de

Jouke van Dijk

‘Het Noorden heeft echt niet zo’n groot probleem’

hoogleraar te negatief. Van Dijk: „Daar hebben we echt niet zo’n groot probleem. De werkgelegenheid in het landsdeel is in de afgelopen 25 jaar bijna op hetzelfde niveau gekomen als het landelijk gemiddelde.

Met Groningen, Assen en Leeuwarden gaat het heel goed. Daar zullen ook weer banen voor de laagopgeleiden komen. Ik was laatst in de VS. Daar ontbijt en luncht bijna niemand meer thuis. Die tendens krijg je hier over een jaar of tien ook. In de stad Groningen wonen genoeg mensen die dat kunnen betalen. Maar in Winschoten en Stadskanaal hebben

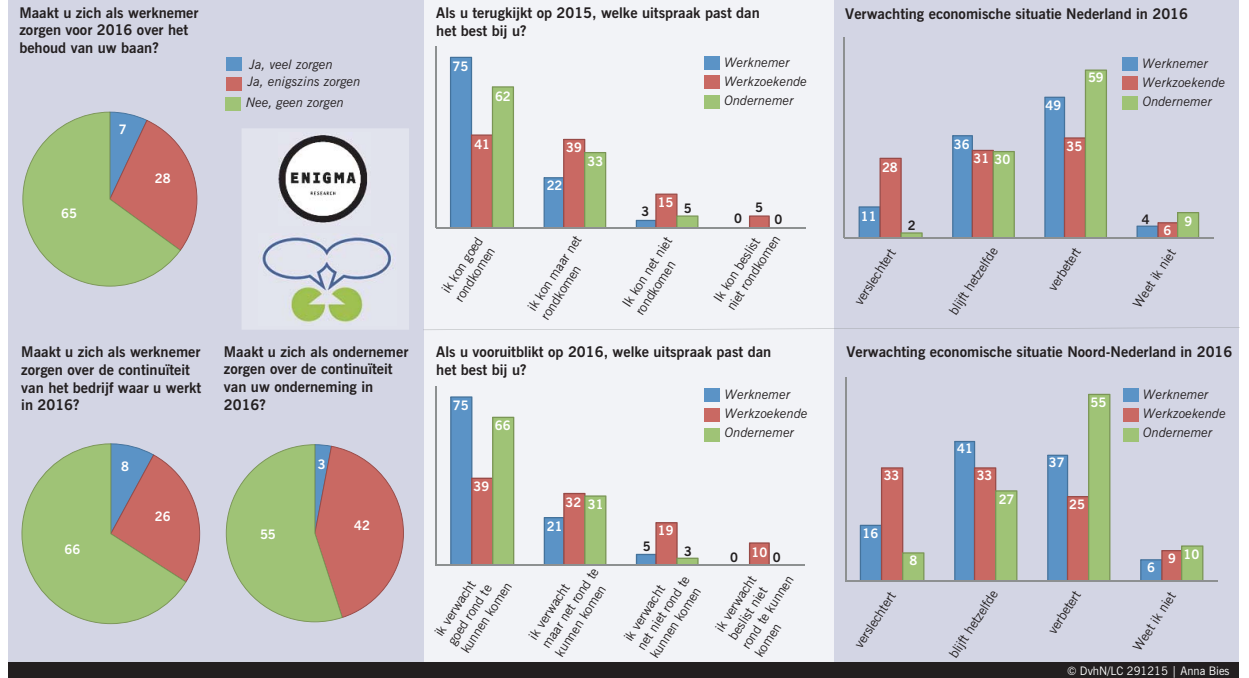
de mensen daar het geld niet voor. De beter opgeleiden trekken daar weg. Wat achterblijft zijn laagopgeleiden, ouderen en minder-mobiele.”

Volgens Van Dijk zijn er ook in andere landsdelen steeds vaker grote verschillen in de economie tussen regio’s. De hoogleraar: „In Rotterdam bijvoorbeeld gaat het heel slecht. Daar zijn bijna net zo veel werklozen als in heel het Noorden. Je ziet ook aan allerlei cijfers dat de economische ontwikkeling niet meer alleen uit de Randstad komt. Die verspreidt zich rond Rotterdam in een cirkel die loopt langs Zaandam, langs Zwolle en naar beneden naar Noord-Brabant. Die ring heeft Stadskanaal en Winschoten nog niet bereikt. Wie weet wanneer dat gebeurt? Wat voor de regio’s ook een belangrijke ontwikkeling kan zijn: de band tussen wonen en werken wordt veel losser. Door internet kunnen met name veel hoger opgeleiden overal ter wereld werken. En veel mensen wonen graag in de regio. Ik ken een wetenschapsjournalist die in Warffum woont. Die doet alles via internet en reist af en toe naar de Randstad. Op den duur zie ik het met Blauwestad ook wel goed komen. Het is er prettig wonen.”

Is het grote aantal werkloze laagopgeleiden een aansporing voor jongeren om een goede opleiding te volgen?

„Niet iedereen kan mbo4 halen. We hebben in Nederland 1,5 miljoen laaggeletterden die moeite hebben in een werksituatie te lezen en schrijven. Het is niet zo dat ze niets willen

650 Groningers, Friezen en Drenten over de economische vooruitzichten in Noord-Nederland

© Dvh/NLC 291215 | Anna Bies

of kunnen, maar we moeten het een beetje anders organiseren. Driekwart van de werklozen wil graag iets nuttigs doen. Daar zou je misschien iets voor kunnen regelen.”

Wat kunnen laagopgeleiden zelf aan hun situatie doen?

„Helaas niet zo veel. Volledige werkgelegenheid komt er niet meer. Aan andere kant: er is werk zat. De groep waar de werkloosheid het snelst stijgt, is de zorg. Ondertussen roepen we: we moeten meer aan mantelzorg doen. Veel mensen in verzorgingshuizen willen best eens een uitstapje maken of een kopje koffie drinken met iemand die daar tijd voor heeft. Er is genoeg werk waarmee we de samenleving beter kunnen maken, maar we slagen er niet in dat in reguliere banen te vertalen. Daar zit fundamenteel iets fout.”

Ruim de helft van de mensen wil niet voor een nieuwe baan verhuizen.

„Dat begrijp ik wel. Waarom zou je voor een baan naar Rotterdam verhuizen, als daar ook veel mensen zonder werk zitten? Die hebben vaak dezelfde kwalificatie als de mensen in Oost-Groningen die werkloos zijn. Hetzelfde verhaal geldt voor Duitsland. De werkloosheid is daar de helft van die in Nederland, maar de vacatures daar passen onze werklozen ook niet echt. Bovendien is het voor mensen met weinig opleiding moeilijker zich aan te passen aan een nieuwe omgeving dan voor mensen die een paar jaar hebben gestudeerd. Dat gezeur over verhuizen moet maar eens ophouden.”

Morgen in deze krant: alle cijfers over de noordelijke economie en de analyse van het bureau E & E advies.